

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Η ΤΡΑΓΙΚΗ ΜΟΙΡΑ ΤΟΥ ΚΑΜΟΕΝΣ

ΑΙ γαταξιδεύεις τάν καθηγητάν του. 'Ο άτυχής έρας του με την φιλάρεσχη Κατερίνα. 'Οπου δίνει τα σπόγγον και άλλες πληρώνει... Στην Μπαρμπαρία, έναντι των Μαυριτανών. 'Ο ποιητής—ήρωας μένεις έσθ'μες, κληνώνεται την ευτυχία σης 'Ινδίας. Πώς έγγραφον αι 'Λουσιάδες'. 'Η πόλη με τα κύματα και με τα χειρόγραφα στο χέρι!... Στη φυλακή! 'Ένας ποετικός άνερας. 'Ο άφρασιμένες μαδρες πού χριτανεύει για τον Καμόενς. 'Ο θανάτος, κλπ.

Ο Λουδοβίκος Καμόενς, ο "Ομήρος της Πορτογαλίας", όπως δικαίως τον απέκάλυξαν, υπήρξε ο μεγαλύτερος ποιητής του 16ου αιώνας. Συγχρόνως όμως υπήρξε και ο πιο δυστυχισμένος άνθρωπος που μπορεί να φαντασθεί κανείς. Δεν έμεινε δυστυχία, δεν έμεινε συμφορά με την οποία να μιν τον χτύπησε ή μοίρα στη ζωή του.

Ο Καμόενς γεννήθηκε στο 1525 στην Λισαβόνα, και έσπούδασε στο περίφημο πανεπιστήμιο της Κοιμברה, που ήταν τότε το μεγαλύτερο της Πορτογαλίας. Μά από τότε κώλας ή Μοίρα άρχισε να τον καταδιώκει άμειλιτα. Οί καθηγητάι του δεν τον έζώνευαν καθόλου, γιατί στα ποιήματά του ήταν νεοτεριστής κ' έπαιρνε τ'ά θεμάτα του άπ' τη σύγχρονη ζωή. Απαρώς τόν έφορούσαν πως έπρεπε να μιμητάι το ύφος των άρχαίων Έλλήνων και Λατίνων ποιητών και ότι τά θεμάτα του έπρεπε να τά παρήκει άπ' την άρχαία Έλληνική και Ρωμαϊκή ιστορία. 'Επειδή όμως ο Καμόενς δεν ένοησας να συμμορφωθεί με τις ίδιοειδέσεις των, οί καθηγητάι του και οί συμφοριτάι του τον περιφρόνησαν.

Όταν τελείωσε τις σπουδές του, σέ ηλικία 22 έτών, ξαναγύρισε στη Λισαβόνα και, επειδή κατηγορού από οικογένεια εύπατριδών, μολονάτι σχεδόν φτωχή, άρχισε να συγάζη στην Αιδή. 'Εκει έγνώσισε κάποια νέα, Κατερίνα ντ' Άλλάντ ονομαζομένην, δεσποινίδα των τιμών της βασιλίσσης, την οποία αγάπησε με τόσο πάθος, ώστε έγγραψε γ' αυτήν σονέτα και μπαλλάντες που έμειναν άθάνατα.

Η Κατερίνα ντ' Άλλάντ στην άρχη ανταποκρίθηκε στο άσθημά του, νοιώθοντας μάλιστα περηφάνεια για τον έρωτά του. 'Ηταν όμως κόρη ύπερβολικά φιλάρεσχη κ' άρχισε να την τρομοκράτη ένα πλήθος αλλοίων. Για να διασκεδάση μάλιστα τους ένεδάρκοντες δλους συγχρόνως και προκαλούσε έτσι καθημερινές φιλονεικίες και αίματηρές μοναχίες μεταξύ των. Το κακό στο τέλος είχε παραγίνει τόσο, ώστε οί γονεΐς της νέας, έπειδή φοβήθηκαν μήπως ο βασιλεύς την δωθή άπ' την Αιδή, κατηγορούσαν τον Καμόενς ότι προκαλούσε όλες αυτές τις μοναχίες και πρότειναν στο βασιλέα να έξορσθή ο ποιητής άπ' τη Λισαβόνα. Ο βασιλεύς έξώρισε πράγματι τον Καμόενς στο Σουτρεμ, όπου ο ποιητής άφρασε να ξεσπάσει ή λύτη κ' ή άπελπισία του σέ σονέτα μεγαλειώδη.

'Επειτα από λίγον καιρό, ο βασιλεύς Γουάνας διοργάνωσε μία έκστρατεία έναντιών των Μαυριτανών της Μπαρμπαρίας. Ο Καμόενς, ο οποίος έβλαψε μέσα του φιλοδοξία άέφρανη, βλέποντας πως δεν μπορούσε να δοξασθή όσο ήθελε ως ποιητής, απέφασε να δοξασθή στον πόλεμο. Κατετάχθη λοιπόν στο στρατό ως άξιόλος πολεμιστής, και έλαβε μέρος στην Αφρικανική έκστρατεία των Πορτογάλων, όπου έδωσε άνδραία άπαράμιλλο.

Στην έξοδο έναντιών της Κεούτα ώρμησε σάν λιοντάρι και άνέθηκε πρώτος στις έπάλξεις του όχρουόφου Μαυριτανικού φρουρίου. Το τόλμημα του όμως αυτό το έλξηρισε πολύ άκριβά, γιατί ένα έχθροό δόλος του έβγαλε το ένα μάτι!... Και έτσι ο θηλυόός ήρωας έγύρισε στην Πορτογαλία νοσηράλιος. 'Εκει όμως, άντι της δόξης και των τιμών, τις όποιες ήταν φημισό να ποιεμένη, δεν βρήκε παρά καταφρόνηση, όπως και πριν, και μάλιστα χειρότερη.

Αποκαθιωμένος τότε άπ' την τόση σκληρότητα της μοίρας και της κοινωνίας, απέφασε να φύγει για τις Πορτογαλικές κτήσεις των 'Ινδιών με την έλπίδα ότι εκεί κάτω, στις όχθες του Τάγγη και του 'Ινδού, θα εύρισκε ίσως τη χαρά και την ευτυχία που του είχε άρνηθή ή γή της πατρίδος του.

'Επιδοθήθηκε λοιπόν σ' ένα ιστιοφόρο που έφευγε για τις 'Ινδίες, περιέπλεσε τις Αφρικανικές τρομακτικό άφορητό της Καλής 'Ελπίδος, που τότε το έλεγαν άκρωτήριο των Καταγίδων, έπειτα τον 'Ινδικό Ωκεανό και τέλος έφθασε στη γοητευτική και πλουσιωτάτη νήσο Γζάα, όπου είχε τ'ά έδρα του ο Πορτογάλος άντιβασιλεύς των 'Ινδιών. 'Εκει άρχισε να

γράφει το περίφημο έπικό ποίημα του, τις 'Λουσιάδες — 'Λουσιάδες— έινε το όνομα των προϊστορικών κατοίκων της Πορτογαλίας— ένα είδος 'Ινδός, στο όποιο περιγράφει και έξυμνει τους άθλους του μεγάλου συγχρόνου του Θαλασσοπόρου και έξερευνητού Βάσκα ντ' Γκάμα.

Έντοματαξό όμως, βλέποντας τά όργια και τις κατάχρησεις του άντιβασιλέως και των ύποργών του, άρχισε να τους αιτιολογεί με ζωστικώτατα ποιήματα, όποιο ο άντιβασιλεύς, έξωφρονημένος, τον έξώρισε στο Μαζάο, μία μικρή Πορτογαλική κτήσι στα σύνορα Κίνας — 'Ινδιών. 'Εκει ο ποιητής έμεινε άρκετά χρόνια, μακριά από τους άλλους Έυρωπαίους, ζώντας μέσα σέ μία κλινοβόλια. 'Εκει επίσης, μέσα σέ μία σπηλιά, κοντά στην κλινοβόλια του, άποτελειώσσε τις 'Λουσιάδες του, όπως ο Βιργίλιος στην 'Αινειάδας του.

Τέλος, έπειτα από κάμποσα χρόνια, άνεκληθή από την έξορία του και ο ποιητής επεβιβάσθη σ' ένα ιστιοφόρο για να γυρίσει στην Γζάα. Στο δρόμο όμως έπιασε μία τρομερή καταγίδα και το ιστιοφόρο ναυάγησε... Και ένα άπόγευμα, όπου έτυχε να θεσπούν στην άρροβαλασία, κοντά στις έκβολές του ποταμού Μεσόν, στην Κογγεζίνα, είδαν μέσ' στη θάλασσα έναν άνθρωπο να παλείη με το ένα του χέρι με τά μανιασμένα κύματα και με το άλλο να κρατάει έναν όγκο που δεν μπορούσαν να διακρίνουν τί ήταν. 'Η τρομακία ήταν πόση, ώστε κανείς δεν έτολμώσε να ορίξη βάρκα στην θάλασσα για να τον σώσει. Εύτυχώς, έπειτα από ώρα πολλή, ο ναυαγός έφτασε ως την άφρογαλιά, όπου σοφιστάθηκε άνάσθητος.

Ο ναυαγός αυτός ήταν ο Λουδοβίκος Καμόενς και ο όγκος που κρατούσε στα χέρια του, τά χειρόγραφα του άθανάτου έργου του. 'Ηταν ο μόνος που είχε σωθή άπ' το ναυάγιο. Οί κάτοικοι του μέρους έζώνουν, που ήταν επίσης Πορτογαλική κτήσις, τον πεποιθωμένοι με κάθε τρόπο. 'Αλλά επειδή δεν είχε καμιά διοριστική δουλειά, άρχισε να δημοιογώη χρέη, ως ότου στο τέλος οί δανειστάι του τον έβαλαν στη φυλακή, όπου έμεινε πολύν καιρό, όποιο κάποιος ποετικός γνωστός του — ο μόνος βίος του — του πλήρωσε τά χρέη του και τον έβγαλε άπ' τη φυλακή και του έδωσε τά ναύλα του για να γυρίσει στην Εύρώπη. Και το 1569 ο Καμόενς ξαναγύρισε στη Λισαβόνα, έπειτα από δεκαέξι δλόκληρα χρόνια.

Ο τότε βασιλεύς της Πορτογαλίας δόν Σεβαστιάνο τον δέχτηκε με χαρά στην Αιδή του, τον περιποίησε με κάθε τρόπο και του άπένευσε μία έτησια εύχορηγία. Σε λίγον καιρό έφτασε άπό τάς 'Ινδίας ο 'Ινδός δούλος του, τον όποιον είχε ο ποιητής όταν βοισποταν εκεί κάτω και ο όποιος τον έλάτρευε τόσο πολύ, ώστε δεν μπορούσε να ζήσει μακριά του.

'Αλλά και ή ευτυχία εκείνη δεν ήταν πεπορημένο να κρατήσει πολύν καιρό.

Σε λίγον καιρό ο βασιλεύς Σεβαστιανός, που ήταν 24 έτών, άνέλαβε μία μεγάλη έκστρατεία έναντιών του βασιλέως του Μωρόκου Μολιουκ, την οποία και διηγήθηκε άντοπροσώπως. Στη μεγάλη όμως αίματηρή μάχη του 'Αλκαζό, ο νεαρός και άνδραίος εκείνος βασιλεύς προχώρισε πολύ μπροστά και σκοτώθηκε. 'Ετσι ο Καμόενς έχασε τον προστάτη του. Και επειδή ο Σεβαστιανός δεν είχε άλλους κληρονόμους για να τον διαδεχθούν στο θρόνο, ο τότε βασιλεύς της Ισπανίας προσηύχθη στην Πορτογαλία και την έκανε 'Ισπανική επαρχία. Όπως ήταν φυσικό, κατηγορήσε όλες τις έχορηγίες και μαζί μ' αυτές και την έχορηγία του δυστυχούς Καμόενς, ο όποιος έπεσε κάλι στη φτώχεια και στη δυστυχία. Εύτυχώς είχε κοντά του τον άφοσιωμένο του 'Ινδό δούλο, ο όποιος γύριζε όλη την ημέρα στους δρόμους της Λισαβόνας ζητιανεύοντας με τις λίγες Πορτογαλικές λέξεις που ήξερε, για να παί το βράδι με τις εισπράξεις του σ' άγοράφι για τον δυστυχισμένο άνεήτη του και για τον έαυτό του. Πολλές φορές όμως — συγχρόνως μάλιστα — συνέβαινε να παί το βράδι στην κάμαρη με τά γέγα άδειανά, πηδίζοντας με σκωμμένο το κεφάλι:

—Καλέ μου άφέντη, τίποτε...
—'Ας γίνη το θέλημα του Θεού! άπαντούσε καρτερικά ο ποιητής.
Και έκοιμόντουσαν δεονήσικα με την έλπίδα να γεμιστούν έπειτα από είκοσιπέντεσες ώρες... 'Η στεορή-

Η ΞΕΛΙΣ ΤΟΥ ΦΥΣΙΟΔΙΦΗ

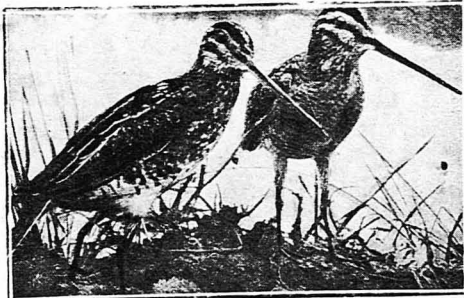
ΠΩΣ ΚΕΛΑΪΔΟΥΝΕ ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ

Μία περίφηρη ανάκαλυψις. Τὰ πουλιά και τὰ κελαιδίσματά τους. Γλυκοκελαιδίσματα και άγριεφανάρες. Τό κελαιδίσματα ύνρες πρὸς τὴν ζωή, τὴ φυσική και τὸν έρωτα. Τὰ πουλιά και οίτι... συνδέεται επεξεργασμένων. Κλεφτολεγήματα... Πουλιὰ πὺ μπερύνται τὸ κελαιδίσματα τὸν συντρέφον των και πελαῖα πὺ κορεΐδουσιν. Κραζήματα και τιτιβίσματα. Ὁ λάρυγγας τὸν πουλιῶν. Ἡ σεφίρα τοῦ Δημιουργοῦ.

Μία ἀπὸ τὴς μεγαλειότερες χαρὲς τῆς φύσεως εἶνε και τὸ κελαιδίσμα τὸν πουλιῶν. Γιατί ὅμως, και, κυρίως, κελαιδοῦνε τὰ πουλιά; Τί θέλουν να ποῦν μὲ τὸ ἀτελείωτο αὐτὸ τιτιβίσμα τους, και πὺς κατορθώνουν μὲς ἀπὸ τὰ λεπτά λαρυγγία τους να βγάδουν τέτοιες ποικίλες και γοητευτικὲς νύτες;

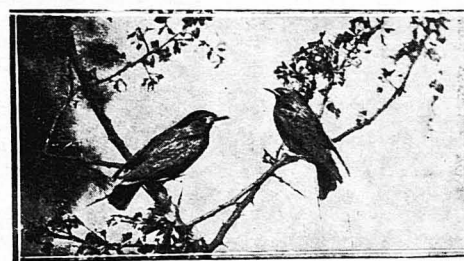
Ἴδου λοιπὸν τὴ γράφει σχετικῶς ἕνας Γάλλος εἰδικός. Πρῶτα πρῶτα μὲς πληροφορεῖ πὺς ὅλα, μὲ ὅλα ἀνεξαρτήτως τὰ πουλιά, κελαιδοῦν! Μὴ σὰς φανῆ παραέξο αὐτὸ. Ἡ ἀλήθεια εἶνε βέβαια, ὅτι οἱ πτεροστοὶ μὲς φύλοι δὲν εἶνε ὅλοι πρῶτος μεγέθους... ὄχι οἱ ἀστέρες. Μὰ λίγο-πολύ, κελαιδοῦν ὅλοι, ὅταν κυρίως θέλουν να ἐκδηλώσουν τὴ χαρὰ τους, τὸν έρωτά τους, τὴς οργανικῆς τους, τὸς ἐνθουσιασμοῦ τους. Κάνουν δηλαδὴ τὰ πουλιά ὅ, τι και κάθε ἀνθρώπος, κί ὁ πὸ φιλίππος ἀκούα, πὺ ξεσπάει σὲ τραγούδι. ὅταν εἶνε χαρούμενος, ἐρωτευμένος, ὅταν τέλος βρίσκει στὰ... φρεσάτων τὸν... Τὸ ἴδιο λοιπὸν συμβαίνει και μὲ τὰ πουλιά, και ἴδιος ἐκείνα πὺ θεωροῦνται ὅτι βγάδουν ἀναρῶντες φθόγγους μοναχὰ ὅπως ἡ μεταρῶνα π. χ. Ὑπάρχουν ἐν τούτοις αἱ στάσεις πὺ μεταβάλλονται κί οὐτὰ σὲ πρῶτὴ τάξεως τραγουδιῶν ἀστέρων. Ἡ μετὰτα, τὴν ὅποιαν ἀναφύραμε, στὴς ἐξαιρετικὲς κελαιδίσματες, γράφει ἕνα ἐλαφρὸ κελαιδίσμα, ἕνα εἶδος σιγανῶν τιβίσματος: μῶλλον, πὺ μοιάζει σὸν τὸ ρυθμικὸ θροσῶμα τὸν κλαυθῶν... Ὁ γυροκόσματος, ἐπίσης, τοῦ ὁποῖου εἶνε γνωστὸ τὸ ἀντιπαθητικὸ κροσῶμα, στὴς περιστάσεις πὺ εἴπαμε, ἀλλάζει μοτίβο: Ἡ φωνὴ του μαλακώνει και ἀοχίζει να κελαιδῆ—ναί, να κελαιδῆ—μ' ἕναν ἴχο, εἶνε ἡ ἀλήθεια, πὺ μοιάζει περισσότερο μὲ τὸν κροτὸ πὺ κάνουν τὰ σπῖρτα ὅταν τὰ τραβῆ κανένα μὲσα στὸ κοῦτι τους, πᾶρα μὲ τραγούδι!... Τέλος πάντων, τί τὸ θέλτε... Ὅλα τὰ πουλιά ἀποτελοῦν μὴ πραγματικὴ, θεῖα δοχτήρα, στὴν ὅποιαν ἀντιπροσωπεῖνται ὅλα τὰ γνωστὰ μὲσα ὄργανα—μὴ ἐξαιρετικῆς και τῆς... ἀσφίχτας.

Ἡ γνωστοτάτη... Λεσποινίς Μπεκάντα !..

Ἐκτός ὅμως τὸν πουλιῶν πὺ ἀναφύραμε παραπάνω, και πὺ ἀποτελοῦν να ποῦμε τὰ στελέχη τῆς μοναχικῆς αὐτῆς δοχτήρας, ὁ πάρχουν και μερικὰ ἄλλα πουλιά, πὺ... κλέβουν μὲ τὸν πὺ ἀσπὸστολο τρόπο τους συναδέλφους τους. Εἶνε μοιραῖο, φαίνεται, ὅπου ἵπᾶνε μοναχί να μὴ μισοῦν να λείπει κί ἡ σχετικὴ... λαθοχειρία! Τὸ πουλιά λοιπὸν τῆς κατηγορίας αὐτῆς, πὺ μοιάζουν λίγο με συνδέτες Ἑλληνικῶν ὄπερεττων, κλέβουν ἀυστόλους τοῦς τιμῖους συναδέλφους τους. Τέτοιο πουλί εἶνε ὁ Μῖμος ὁ Πολύγλωττος, τὸ εκοσῶιδι ἀριχο πουλίς, ὅπως τὸ ἀποκαλοῦν στὴν Δυτικὴ Λευκίᾳ, ὅταν ἐνδιατᾶται. Ὁ Μῖμος αὐτός ἔχει πολὺ καλὴ φωνή. Ἀντὶ να καλλιεργήσει ὅμως τὰ φυσικά του χαρίσματα, πρῶτὰ να μιμείται, μὲ καταπληκτικὴν τελειότητα, τὸ κελαιδίσμα τὸν ἀηδωνῶν! Καὶ σὸν να μὴ φθάνῃ αὐτὸ, γιὰ να ὁμορφῶνουν ἀκόμα περισσότερο τὰ τραγούδια του, κλέβει και τοῦς ἄλλους συναδέλφους του, ἀπομιμῶντες τὰ μελωδικότερα κομμάτια τὸ ὀρεπετορίου των!

Πονηρότερο ὅμως πουλί κί ἀπὸ τὸν Μῖμο ἀκόμα εἶνε ἡ Ὑπολαίς ἡ Πολύγλωττος (ὁνομαστῆται πρὸς τὴν πολυγλωσσίαν!...) Ἡ κυρία αὐτῆ, ἀπομιμῶντὴ μὲ μεγάλη τελειότητα τὴς φωνῆς και τὰ τραγούδια πολλῶν σεις ἐκείνης κατέστρεψαν τὴν ὑγεία τοῦ δυστυχῶς ποιητοῦ, πὺ τὴν εἶχαν ἀλλοστε κλονίσει ἡ τόσος περιπέτειος τῆς ζωῆς του και τὸ 1579 ἀναγκάσθηκε να ζήτησῃ καταφύγιο στὸ νοσοκομεῖο τῆς Λισαβώνας, στὸς θαλάσσιους τὸν ἀπόρων, ὅπου, ἕνα βᾶδου τοῦ 1580, πέθανε μόνος και ἐρημνος, χωρὶς νύχη καμιά φιλικῆ ψυχῆ να παραστᾶται στὸ ψυχολογίμῳ του. Αὐτὴ ἦταν ἡ Μοῖρα τοῦ μεγαλειότερου ποιητοῦ τοῦ ἴσου αἰῶνος, τοῦ Ὁμήρου τῆς ἱστορογυαλίας.

Γὰ φαρῶνια ἡ μαυροπούλια.— Ἐχουν τὴν ἰδίτητα να...κλέβουν τὸ ρεπετόριον τὸν καλλιτελεσῶν συναδέλφους των και να ἀπομιμῶνται τὸ κελαιδίσμα των

καθὺ πουλιῶν, κομμῆνὴ μὲσα στὰ κλαδιά, ἀπὸς τελειώση τὸ κατὰ μῆχαν κελαιδίσμα τῆς, παραταῖ μονομᾶς τὸ σοβαροφάνες τῆς ἕφως και ξεσπάει σὲ πραγματικά... χοροδοντικὰ χάχανα!... Δὲν φθάνει, δηλαδὴ, πὺ ληστεῖ μὲ τὸν ἀναδέστρο τρόπο τοῦς συναδέλφους τῆς, ἀλλ' ἔχει και τὸ τσιπὲ να τοῦς εἰρνεύεται κίολας!

Ὑπάρχουν ἀκόμα και πουλιά πὺ ἀντὶ να κελαιδοῦν, πρῶτῶν να... σκροῦν!... Τὰ σκροῦματα αὐτὰ τ' ἀφίρουν ὅταν θέλουν να προσελκύσουν κοντὰ τοῦς τὸ τσιπὲ τους ἡ σὲ περιπτώσιν τῶμοι. Κάτωσ πτηνολόγος εἰδικὸς ἀσχολῆθῆς μὲ τὴ ζωή και τὴς συνήθειες τὸν πουλιῶν, ἐπεχείρησε να ἀποδώσῃ μὲ... γραμμικὸν χαρακίρας τὰ κροσῶματα τους και τὰ τιβίσματά τους. Δὲν ξερούμα κατὰ πόσον ἐπέτρεψε. Ὁλοσῶπρως, τὸν ἀντιγράφουμε ἐδὸ και οἱ ἀγαρόστες μὲς—ὅσοι μάλιστα παραβροῦν στὴς ἐξοχῆς—αἱς κρῖνον. Ὁ βυλασσῶνς λοιπὸν κοροδῶλος κάνει «Τι-τι-τι...» Ὁ κοινὸς κοροδῶλος «Ποῦ-ποῦ-ποῦ...» Ὁ σκρινῶλος «Τι-τι-τι...» Ὁ κλαυθῶνος «Γροῦ! Γροῦ! Γροῦ!» Ὁ γνωστοτάτος μὲς σπῖρος βράζει ἕνα παρατεταμένο «Μπῶ...» Καὶ τέλος τὸ σπονηγῖ «Γροῦ...»

Ὅπως μὲ τὸ κελαιδίσμα τους τὰ πουλιά ἐκφράζουν τὰ εἰχρίματα συναισθημάτων τους, ἔτσι και με τὴς χαρῶνες ἐκδηλώνουν τὸν τρομο τους ἡ ζῆτον βοήθεια γιὰ κάθε τι τὸ δυσάρεστο πὺ τοῦς συμβαίνει... Καὶ, καθὺς λέγει, πολὺ ὄρθα, ἔνας διάσημος πτηνολόγος, πὺς ἔχει τὴν τραγωδίαν και τὴ... εἰρήσεις Ἀστυνομοῦ Δελτίου» κροῖνται μὲσα στὴς τρισμαίνες και γερᾶτες λαχίτρα κροῖντοῦς αὐτῆς, πὺ ἀκούει ὁ διαβάτης να βγαίνουν κάθε τόσο μὲς ἀπὸ τὰ πνεγὰ κλαδιά τὸν δοντῶν του δάσους...

Ἐως τώρα ἀσχολῆσαμε μὲ τὸ «ματῶς κελαιδοῦν τὰ πουλιά. Ἐνα ζήτημα ὅμως ἀκόμα πὺ ἐνδιαφύρον εἶνε τὸ «πὺς κελαιδοῦν... Πὺς, δηλαδὴ, τόσο ἔντονος και διαπεραστικὲς φωνῆς βγαίνουν ἀπὸ τὰ καλαμένα λαμροδῶνια τους και τὰ μικροσκοπικά τους στῆθια.

Μὲ τὸ ζήτημα αὐτὸ, κοινὴ τὰ τελευταία αὐτὰ χρόνια ἀσχολῆθηκε ἡ ἐπιστήμη. Καὶ ἐξακριβῶσε ὅτι ὁ λάρυγγας τὸν πουλιῶν δὲν εἶνε καθόλου μικροσκοπικὸς και λεπτός, ὅπως πιστεύοντες. Ἀν και λεπτότατος, εἶνε πολὺ μαζῶνς ἐν σχέσει μὲ τὸ ἀνάστημά του. Ἐσωτερικὰ, προχωρεῖ πολὺ πέρα ἀπὸ τὸ λαμὸ τους και ἐπιφανοῖν ὀπ' εὐθείας μὲ τοῦς πνεύμονας. Γι' αὐτὸ και ἡ ἀνάστηψ τους εἶνε πολὺ πὺ ζωνηρὴ ἀπὸ τὸν ζῶον, και αὐτὸς εἶνε ἀκόμα ὁ λόγος πὺ, ἂν και τόσο μικρόσωμα, πολλές φορὲς κατορθώνουν να βγάδουν τόσο ἠχηρὰ και τόσο διακριτὲς κελαιδίσματα... Τὸ λαρόγγι τους τοῦς χρησιμοποιεῖ, μὲ ἄλλα λόγια, σὸν εἶδος... μεγαρῶνου!...

Ἴδου λοιπὸν πὺ μὲς πληροφορεῖται ἀλλῃ μὴ εἰκαρία να θαυμάσουμε τὴν τελειότητα τὸν δημιουργημάτων τῆς Θεῖας Πρόνοιας... Φαντασθῆτε, πρὸς στιγμήν, τί θα γινόταν ἂν ὁ Θεὸς εἶχε διαμορφῶσει διαφορετικὰ τὰ πλάσματα του και, ἀντὶ να χάριση τὸν μεγάλωφονος αὐτὸν λάρυγγα στὰ γλυκότατα πουλιά, τὸν εἶχε δορίσει στὰ τετράποδα... Φαντασθῆτε, τί δὲν ἔδωκαν ἡ φωνῆς, μὴ μαγετικὴ νύχτα τοῦ Μᾶϊου π. χ., μὲ τὰ σπῖρα κελαιδίσματα τὸν ἀηδωνῶν, πὺ θα οικεῖζονταν ἀπὸ τὰ μεγαλειώδη... ὄγκανῶματα τὸν γαδῶν!...

Εἶνε λοιπὸν να μὴ θαυμάσῃ κανεὶς τὴν Θεῖα Πρόνοια και να μὴ τὴν εἰγνωμονῆ συχρόχωνος!...

Ο ΦΥΣΙΟΔΙΦΗΣ

ΔΑΜΗΜΤΟΝ !..

Τῆς τάξεως ἀνθρώπων τὸν εἶς βάρος τῶν ἄλλων: Ὁ δικηγόρος ἀπὸ τοῦς ζωντανῶν, οἱ γιατροὶ ἀπὸ τοῦς ἀρρώστων και οἱ παπάδες ἀπὸ τοῦς πεθαμένους.